

Εργασία της μαθήτριας Μπράγκα Ειρήνης-Χρυσοβαλάντως

Νίκου Καζαντζάκη, *Αναφορά στον Γκρέκο*, εκδόσεις Ε. Καζαντζάκη, Αθήνα 1982

Το έργο *Αναφορά στο Γκρέκο* του Νίκου Καζαντζάκη αποτελεί την μυθιστορηματική αυτοβιογραφία του συγγραφέα και γράφτηκε ως απολογισμός ζωής λίγο πριν το θάνατό του. Ο Καζαντζάκης εξιστορεί τη ζωή του, ξεκινώντας από την παιδική του ηλικία στην Κρήτη. Περιγράφει με γλαφυρό τρόπο προσωπικότητες που τον σημάδεψαν σε ένα πρώιμο στάδιο της ζωής του, δασκάλους, φίλους συγγενείς. Ιδιαίτερη αναφορά κάνει στους γονείς του, τον πατέρα του, τον καπετάν Μιχάλη που αποτελεί τον κεντρικό ήρωα του ομώνυμου μυθιστορηματός του, και τη μητέρα του για την οποία έτρεφε τα πιο τρυφερά αισθήματα. Αναφέρει τη σχέση με τον πατέρα του και την αγανάκτηση των Κρητικών την περίοδο της Τουρκοκρατίας. Παρουσιάζεται ως ένας εσωστρεφής νέος, που αφιέρωνε πολύ χρόνο στην ανάγνωση βιβλίων, γεγονός που του έδωσε την δυνατότητα να ταξιδέψει πνευματικά. Κατά τη διάρκεια της Κρητικής επανάστασης ο Καζαντζάκης μετέβη στη Νάξο για να συνεχίσει τις εγκύκλιες σπουδές του σε ένα ασφαλές περιβάλλον.

Μεγαλώνοντας σπούδασε στην Νομική Σχολή της Αθήνας και παράλληλα άρχισε να μεγαλώνει μέσα του η δίψα του για ταξίδια. Έτσι, επισκέφτηκε πολλά μέρη της Ευρώπης και της Ασίας. Καταλυτική για τη διαμόρφωση της προσωπικότητάς του υπήρξε ο Άγιος Φραγκίσκος της Ασίζης για τον οποίο ο συγγραφέας έγραψε το έργο *Ο φτωχούλης του Θεού*. Κατά τη διάρκεια των ταξιδιών του συναναστράφηκε με ανθρώπους που τον βοήθησαν να γνωρίσει τον εαυτό του και να απολαύσει τη ζωή. Ένας από αυτούς του ανθρώπους ήταν ο Άγγελος Σικελιανός, με τον οποίο ταξίδεψε σε πολλά μέρη της Ελλάδας, ένα από τα οποία ήταν το Άγιον Όρος, όπου κατέφυγαν οι δυο τους για να αναζητήσουν τον θεό και να γνωρίσουν τη μοναχική ζωή. Ένα άλλο ταξίδι που σημάδεψε τον Καζαντζάκη και τον βοήθησε να γνωρίσει τα όριά του ήταν στο όρος Σινά. Η μυστηριώδης ιερότητα του Νείλου και ο σκληρός αγώνας των μοναχών εντυπώνονται μέσα του, καθώς θα αποτελέσουν στοιχεία για τη συγγραφή της *Οδύσσειας*, με την οποία οριοθετείται το τέλος της ιστορίας του. Κατά τη διάρκεια της ζωής του υπήρξαν κάποια πρόσωπα που τον σημάδεψαν ανεξίτηλα, όπως ο Χριστός, ο Βούδας, ο Νίτσε, ο Ζορμπάς και ο Λένιν, ο καθένας για διαφορετικούς λόγους. Στον επίλογο του βιβλίου γίνεται αντιληπτό ότι η ιστορία του Καζαντζάκη απευθύνεται και αφιερώνεται στον Δομήνικο Θεοτοκόπουλο (Ελ Γκρέκο), ο οποίος

καταγόταν επίσης από την Κρήτη και τον οποίο ο συγγραφέας αποκαλεί «παππού» του. Ο Καζαντζάκης «γνώρισε» τον Δομήνικο Θεοτοκόπουλο στο ταξίδι του στο Τολέδο της Ισπανίας και έτσι παρακολούθησε την πορεία της ζωής του και την εξέλιξη του έργου του. Η Αναφορά στον Γκρέκο είναι, λοιπόν, η ιστορία ενός από τους σπουδαιότερους Έλληνες συγγραφείς. Αποτελεί ένα έργο ανακεφαλαίωσης των πνευματικών ενδιαφερόντων και των συγγραφικών του δραστηριοτήτων, ένα βιβλίο εσωτερικής αναζήτησης, που θα σημαδέψει τον αναγνώστη.